

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПО ВОДНОМУ ГОСПОДАРСТВУ

ІНСТРУКЦІЯ

**ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І РЕАГУВАННЯ
НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ
ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ
НА ВОДОГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМАХ,
ЗАХИСНИХ СПОРУДАХ, ВОДОСХОВИЩАХ**

ВНД 33-1.1-14-2001

Видання офіційне

КИЇВ 2001

Інструкція щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру на водогосподарських системах, захисних спорудах, водосховищах розроблена об'єднанням “Укрводексплуатація” за участю спеціалістів Управління комплексного використання водних ресурсів Держводгоспу України

Погоджено
Міністерством України з питань
надзвичайних ситуацій та у
справах захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи
(лист від 26 вересня 2001 року
№ 765/103)

Затверджено
Державним
комітетом України по
водному господарству

(наказ від 30 жовтня
2001 року № 232)

**Інструкція
щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації
техногенного та природного характеру
на водогосподарських системах, захисних спорудах,
водосховищах**

ВНД 33-1.1-14-2001

Видання офіційне

Київ 2001

Державний комітет України по водному господарству	Відомчий нормативний документ	ВНД 33-1.1-14-2001
	Інструкція щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру на водогосподарських системах, захисних спорудах, водосховищах	Введений вперше

Інструкція щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру на водогосподарських системах, захисних спорудах, водосховищах (Інструкція) розроблена на виконання постанов Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1198 «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру», від 22.08.2000 р. № 1313 «Про затвердження програми запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру на 2000-2005 роки», наказів Держводгоспу від 28.11.1998 р. № 108 «Про створення відомчої системи Держводгоспу по запобіганню і реагуванню на аварії, катастрофи та надзвичайні ситуації», від 12.10.1999 р. № 139 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему ЄДС».

Інструкція регламентує розробку і здійснення заходів, спрямованих на підготовку гідротехнічних споруд, водогосподарських систем та експлуатаційного персоналу з метою запобігання можливим аваріям і виникненню надзвичайних ситуацій на цих спорудах та системах і забезпечення сталого функціонування водогосподарської галузі.

Розроблена Державним галузевим об'єднанням «Укрводексплуатація»

Погоджено:

Управлінням комплексного використання водних ресурсів

Управлінням експлуатації водогосподарських систем

Управлінням науки, нормативно-технічного забезпечення та проектних робіт

Внесено: Управлінням експлуатації водогосподарських систем Держводгоспу України	Затверджено: наказом Держводгоспу України від <u>30.10</u> 2001 р. № <u>232</u>	Строк введення в дію: з 12.10. 2001 р.
--	--	---

1. Загальні положення

1.1. Стале функціонування водогосподарської галузі країни залежить від надійної роботи водогосподарських систем, комплексів та окремих гідротехнічних споруд.

1.2. Надійна робота водогосподарських систем, комплексів та окремих гідротехнічних споруд забезпечується водогосподарськими експлуатаційними організаціями.

1.3. Нагляд за забезпеченням надійної роботи водогосподарських систем, комплексів та споруд і своєчасним виконанням водогосподарськими організаціями Держводгоспу України заходів по запобіганню аваріям та надзвичайним ситуаціям (далі - НС), пов'язаним з пропуском повеней і паводків, а також аваріям техногенного походження, що можуть спричинити НС, здійснюється підрозділами функціональної підсистеми запобігання і реагування на НС техногенного та природного характеру Держводгоспу України (далі - функціональна відомча система - ФВС). Схема ФВС наводиться в додатку 1.

1.4. ФВС - складова частина єдиної державної системи запобігання і реагування на НС техногенного та природного характеру (далі - ЄДС) і включає до свого складу басейнові, регіональні (басейнові управління водних ресурсів, облводгоспи, управління каналів) та місцеві структурні підрозділи (експлуатаційні управління, інші підвідомчі організації), що здійснюють у межах своєї компетенції нагляд за забезпеченням сталого функціонування водогосподарських систем, комплексів та споруд і своєчасного виконання заходів по запобіганню аваріям і НС.

1.5. ФВС складається з постійно діючих структурних підрозділів комітету і має чотири рівні - загальнодержавний, регіональний, місцевий та об'єктовий.

1.6. Постійними органами управління ФВС є:

- на загальнодержавному рівні - Держводгосп та Кризовий центр;
- на басейновому та регіональному рівнях - басейнові управління водних ресурсів, Рескомводгосп Автономної Республіки Крим, облводгоспи, управління каналів та їх аналітично-диспетчерські центри (далі - АДЦ);
- на місцевому рівні - диспетчерські служби експлуатаційних водогосподарських організацій;
- на об'єктовому рівні - оперативно-чергові служби комплексів споруд та окремих споруд.

1.7. Силами і засобами ФВС є сили і засоби структурних підрозділів підпорядкованих комітету установ, організацій та підприємств з їх оснащенням (машини, механізми, транспорт тощо) та інформаційною базою.

1.8. Основними завданнями ФВС є:

- нормативно-правове забезпечення заходів щодо запобігання НС на водних об'єктах та забезпечення захисту населення і територій від їх наслідків у межах своєї компетенції;

- підготовка структурних підрозділів комітету, персоналу та навчання населення (в межах своєї компетенції) до дій у разі виникнення НС;
- розроблення і реалізація програм, спрямованих на запобігання НС, забезпечення сталого функціонування галузі;
- створення і раціональне використання резервів матеріальних ресурсів;
- збір та аналіз інформації щодо НС на водних об'єктах, своєчасне оповіщення населення про можливу загрозу виникнення та виникнення НС на водних об'єктах, розвиток обстановки і вжиті заходи;
- проведення невідкладних робіт щодо ліквідації НС та їх наслідків на підвідомчих об'єктах;
- пом'якшення можливих наслідків НС у разі їх виникнення.

1.9. Діяльність ФВС на різних рівнях узгоджується координуючими органами єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру:

- на загальнодержавному рівні - Державною комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та НС (державна комісія);
- на регіональному рівні - відповідними комісіями Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя з питань техногенно-екологічної безпеки та НС (регіональні комісії);
- на місцевому рівні - відповідними районними комісіями і комісіями виконавчих органів рад (сільських, селищних, міських, районних в містах) з питань техногенно-екологічної безпеки та НС (місцеві комісії);
- на об'єктовому рівні - комісіями з питань НС об'єктів (об'єктові комісії).

1.10. Державна, регіональні, місцеві та об'єктові комісії (залежно від рівня НС) забезпечують безпосереднє керівництво реагуванням на НС або загрозу її виникнення.

1.11. У цій Інструкції зазначені нижче терміни вживаються у такому значенні:

надзвичайна ситуація – порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом або іншими чинниками, що призвело (може призвести) до загибелі людей та (або) значних матеріальних втрат;

запобігання виникненню надзвичайних ситуацій – підготовка та реалізація комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу (спостережень), експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій з метою недопущення їх переростання у надзвичайну ситуацію або пом'якшення її можливих наслідків;

реагування на надзвичайну ситуацію – скоординовані організаційні і практичні дії та заходи всіх залучених центральних і місцевих органів виконавчої влади, центральних установ, організацій та підприємств незалежно від форм власності і підпорядкування під керівництвом єдиного центрального

органу управління щодо планування, управління та здійснення ефективних і систематичних рятувальних та інших невідкладних робіт, комплексу відновлювальних заходів з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю і здоров'ю людей, ліквідації наслідків конкретного виду надзвичайної ситуації.

2. Класифікація гідротехнічних споруд, на які поширюється дія інструкції

2.1. Ця інструкція регламентує дії структурних підрозділів ФВС на басейновому і регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях. Її дія поширюється на основні постійні гідротехнічні споруди 1 – 4 груп за відповідальністю, - тобто такі, руйнування чи пошкодження яких може спричинити НС.

2.2. До складу гідротехнічних споруд 1-4 груп за відповідальністю відносяться:

Група за відповідальністю	Гідротехнічні споруди, що відносяться до групи за відповідальністю	Коефіцієнт надійності, що враховує капітальність і значимість наслідків можливих аварій
1	2	3
1	Гідротехнічні споруди I класу капітальності	1.25
2	Гідротехнічні споруди II класу капітальності	1.20
3	Гідротехнічні споруди III класу капітальності	1.15
4	Гідротехнічні споруди IV класу капітальності	1.10

Примітка: З урахуванням компетенції Держводгоспу України в даній Інструкції розглядаються такі гідротехнічні споруди:

- 1) *водозахисні споруди;*
- 2) *греблі;*
- 3) *канали комплексного призначення;*
- 4) *підпірні споруди водосховищ меліоративного призначення;*
- 5) *споруди меліоративних систем.*

2.2.1. *Водозахисні гідротехнічні споруди* за своїм призначенням поділяються на:

- *протиаводкові* (регулюючі водосховища, дамби, насосні станції, відвідні і скидні канали, дериваційні канали і тунелі);

- **берегоукріплювальні** (берегові кріплення, підпірні стінки, напівзагати, струмененапрямні дамби, підстилкові кріплення);

- **протиселеві** (греблі, схилів кріплення, селеуловлювачі, загати, перепади, пороги, швидкотоки, напрямні та захисні дамби);

- **виправні** (прокопи, перепади, пороги, загати та напівзагати, струмененапрямні дамби);

- **меліоративні** (дренажі, обвалування).

2.2.1.1. Класи капітальності захисних гідротехнічних споруд визначаються в залежності від характеру території, що захищається, та максимального розрахункового напору на споруду у відповідності зі СНиП 2.06.01 – 86 (додаток 2).

2.2.2. Класи капітальності для гребель визначаються в залежності від типу ґрунтів основи та висоти споруд у відповідності зі СНиП 2.06.01 – 86 (додаток 3).

2.2.3. Класи капітальності каналів комплексного призначення і споруд на них визначаються в залежності від річної вартості продукції водоспоживачів у відповідності зі СНиП 2.06.01 – 86 (додаток 4).

2.2.4. Класи капітальності підпірних споруд водосховищ меліоративного призначення визначаються в залежності від об'єму у відповідності зі СНиП 2.06.01 – 86 (додаток 5).

2.2.5. До споруд на меліоративних (зрошувальних та осушувальних) системах відносяться:

1) гідротехнічні споруди на каналах:

- **споруди**, що забезпечують регулювання об'ємів подачі або відведення води при заданих рівнях, необхідний режим водообміну та водовідведення – вододільники, водовипуски, водомірні споруди, перегороджуючі споруди;

- **споруди**, що забезпечують безпечне сполучення б'єфів – швидкотоки, перепади;

- **споруди**, що забезпечують перетин каналами (лотками) доріг, колекторів, водотоків, ярів – трубчасті переїзди, акведуки;

- **споруди**, що забезпечують регулювання якості води – відстійники, пісколовки, басейни – змішувачі;

- **споруди**, за допомогою яких не допускається переповнення каналів, спорощення трубопроводів – скидні споруди;

- **споруди**, що забезпечують захист водоводів, внутрішньосистемних резервуарів та водосховищ від замулення, розмиву та інших шкідливих впливів;

- **споруди**, що забезпечують рибозахист.

2) насосні станції:

меліоративні насосні станції за надійністю подачі (відкачування) води поділяються на три категорії.

1 категорія – насосні станції, зупинка яких може створити небезпеку для життя людей або спричинити значні збитки господарству; насосні станції відкачування води з території відгороджених захисними дамбами підприємств,

населених пунктів; насосні станції, що подають воду на зрошення сільськогосподарських культур, які не допускають перерви у зрошенні понад одну добу;

2 категорія – насосні станції, що не належать до 1 категорії; насосні станції багатоступінчастих каскадів, які не мають достатніх регулювальних ємкостей або скидних споруд; насосні станції, що подають воду на полив сільськогосподарських культур, які не допускають перерви у зрошенні на період більше двох діб; осушувальні насосні станції, зупинка яких на період до двох діб призводить до затоплення полів та загибелі сільськогосподарських культур;

3 категорія – насосні станції, зупинка яких можлива на період понад дві доби та які не належать до 1 та 2 категорій надійності.

3) зрошувальні трубопроводи

залежно від розмірів зрошуваної площі, яка обслуговується трубопроводами, вони поділяються на 4 категорії:

1 категорія – трубопроводи, що подають воду на всю зрошувальну систему площею не менше 1000 га;

2 категорія – трубопроводи, які подають воду одночасно в кілька господарств загальною площею не менше 1000 га;

3 категорія – трубопроводи, які подають воду на поливні землі одного господарства, площею не менше 500 га;

4 категорія – трубопроводи, які подають воду безпосередньо на зрошуване поле до однієї або кількох дощувальних машин.

4) дренаж

дренаж поділяється на горизонтальний і вертикальний, а залежно від природних умов території – на такі типи:

- систематичний – дренаж або свердловини вертикального дренажу розміщені рівномірно на зрошуваних землях;

- вибіркового – дренаж або свердловини приурочені до окремих ділянок зрошуваних земель з незадовільним меліоративним станом;

- лінійний – дренаж або свердловини розміщені по фронту живлення підземних ґрунтових вод.

5) протиерозійні споруди

за призначенням протиерозійні споруди поділяються на :

- водозатримувальні – вали, тераси, лимани, нагірні канали;

- водонапрямні – загати, пороги, перепади, швидкотоки, скиди.

2.2.5.1. Класи капітальності гідротехнічних споруд меліоративної системи визначаються за площею зрошення або осушення нетто, яка ними обслуговується, у відповідності з ДБН В.2.4 – 1 – 99 (додаток 6).

3. Надзвичайні ситуації, що можуть спричинитися аваріями на гідротехнічних спорудах

3.1. Гідродинамічні аварії на гідротехнічних спорудах (прорив гребель, дамб, шлюзів тощо) можуть спричинити такі надзвичайні ситуації:

- 1) утворення проривного паводка;**
- 2) затоплення територій;**
- 3) підтоплення територій;**
- 3) нестача води для питного і господарсько-побутового водопостачання.**

3.1.1. **Проривний паводок** – хвиля прориву води з рівнем її гребеня, що дорівнює або перевищує рівень розрахункового паводка (повені) забезпеченістю 15-10 відсотків.

3.1.2. **Затоплення** – утворення вільної поверхні води на певній території.

3.1.3. **Підтоплення** – підвищення рівня підземних вод і зволоження ґрунтів зони аерації, що призводить до порушення господарської діяльності на цій території, змін фізичних і фізико-хімічних властивостей підземних вод, перетворенню ґрунтів, видового складу, структури і продуктивності рослинного покриву, трансформації місць перебування тварин.

3.1.3.1. До категорії підтоплених відносяться території з рівнями ґрунтових вод відповідно до СНиП 2.06.15 – 85 (додаток 7).

3.1.3.2. Оптимальні глибини залягання ґрунтових вод на землях сільськогосподарського призначення визначаються в залежності від глибини залягання ґрунтових вод у відповідності з ДБН В.2.4 – 1 – 99 (додаток 8).

3.1.4. **Нестача води для питного та господарсько-побутового водопостачання** – відсутність можливості забезпечити подачу води споживачам в об'ємі погоджених лімітів через брак її запасів.

4. Забезпечення надійної роботи водогосподарських систем, захисних споруд, водосховищ

4.1. Надійна робота водогосподарських систем, захисних споруд, водосховищ забезпечується відповідною підготовкою цих об'єктів та водогосподарських організацій щодо запобігання аваріям та надзвичайним ситуаціям техногенного та природного походження. Не допускаються будь – які відхилення від проектів при будівництві і експлуатації цих об'єктів.

4.2. Своєчасна розробка і реалізація заходів, спрямованих на запобігання аваріям та НС, здійснюється силами і засобами ФВС, тобто експлуатаційними водогосподарськими організаціями (перелік цих організацій наводиться у додатку 9).

4.3. Експлуатаційними водогосподарськими організаціями на басейновому, регіональному та місцевому рівнях розробляються плани заходів щодо запобігання і реагування на аварії та НС.

4.4. Планами заходів визначаються такі основні завдання:

- виявлення небезпеки (відхилення від проектних параметрів), оцінка ризику і прогнозування можливих НС;
- запобігання виникненню НС природного і техногенного характеру та захист населення і територій;
- розвиток і вдосконалення сил і засобів реагування на НС, їх технічне оснащення та підвищення ефективності управління;
- підготовка спеціалістів і населення щодо запобігання і реагування на НС.

4.5. У планах заходів вказуються терміни виконання заходів і відповідальні за їх виконання особи. Плани на басейновому і регіональному рівнях затверджуються керівниками Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів.

Плани на місцевому рівні затверджуються начальниками експлуатаційних управлінь.

4.6. Залежно від рівня, масштабів, особливостей НС, що прогнозується або виникла, керівник басейнового управління водних ресурсів (Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, облводгоспу, управління каналів) встановлює такі режими діяльності підвідомчих водгосподарських організацій, що реалізують плани заходів щодо запобігання і реагування на аварії і НС:

- **режим повсякденної діяльності;**
- **режим підвищеної готовності;**
- **режим діяльності у надзвичайній ситуації.**

4.6.1. Час приведення водогосподарських організацій до роботи в режимі підвищеної готовності або в умовах надзвичайної ситуації встановлюється керівниками організацій перелічених в пункті 4.6.

4.6.2. У режимі повсякденної діяльності, що встановлюється при нормальній гідрометеорологічній і водогосподарській обстановці, реалізуються такі основні заходи:

- контроль за станом водних об'єктів, гідротехнічних споруд, обстановкою на підвідомчих потенційно небезпечних об'єктах і прилеглих до них територіях;
- удосконалення процесу підготовки експлуатаційного персоналу з питань НС;
- організація і навчання аварійних формувань та підготовка населення в межах своєї компетенції методам захисту, користування засобами захисту, а також правильним діям в умовах НС;
- оцінка загрози виникнення аварій та НС, а також можливих їх наслідків;
- розроблення і виконання цільових і науково-технічних програм щодо запобігання НС (Програма протипаводкового захисту, Програма розвитку меліорації тощо);
- підготовка гідротехнічних споруд до надійної роботи.

4.6.3. У режимі підвищеної готовності, що встановлюється при істотному погіршенні гідрометеорологічної, гідрогеологічної і водогосподарської обстановки, а також при підготовці до пропуску льодоходу і повені,

здійснюються заходи, що визначені для режиму повсякденної діяльності і додатково:

- посилюються роботи, пов'язані з веденням спостережень та здійсненням контролю за станом водних об'єктів, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглих до них територіях, а також по прогнозуванню виникнення НС та її масштабів;

- розробляються і здійснюються комплексні заходи щодо захисту населення і територій;

- приводяться до стану підвищеної готовності наявні сили і засоби, уточнюються плани їх дій;

- запроваджується відповідний режим чергування відповідальних працівників.

4.6.4. У режимі діяльності за НС, що вводиться при реальній загрозі виникнення НС, здійснюються такі заходи:

- організація захисту населення і територій;

- переміщення необхідних сил і засобів ФВС у район виникнення НС;

- контроль за розвитком НС, організація робіт по локалізації або ліквідації НС та її наслідків;

- визначення меж зони поширення НС;

- організація робіт, спрямованих на відновлення сталого функціонування підвідомчих об'єктів;

- систематичне інформування вищих органів управління про рівень, характер НС та вжиті заходи щодо реагування на НС.

5. Пропуск повені і паводків

5.1. Пропуск повені і паводків є найбільш відповідальним періодом у роботі окремих гідротехнічних споруд та їх комплексів, водогосподарських систем та водосховищ.

5.2. Підготовка до пропуску повені і паводків може здійснюватися як в режимі повсякденної діяльності, так і в режимі підвищеної готовності – в залежності від прогнозів, обсягів підготовчих робіт тощо.

5.2.1. В залежності від рівнів води у водних об'єктах та інтенсивності їх наростання може вводиться кілька ступенів підвищеної готовності до пропуску повені і паводків з таким розрахунком щоб встигнути закінчити підготовчі роботи і розгортання необхідних сил і засобів до часу можливого виникнення НС. Наприклад, у деяких водогосподарських організаціях Карпатського регіону унормовано введення трьох ступенів готовності.

Перший ступінь – при підйомі води в річках, інших водних об'єктах до рівня корінних берегів.

Другий ступінь – при виході води на заплави річок.

Третій ступінь – при підйомі води у водних об'єктах до рівня нижчого на 1.0-0.5 м від гребеня захисної дамби.

5.2.2. Ступінь готовності визначається начальником управління експлуатації (регіонального управління водних ресурсів) і затверджується та оголошується у формі письмового розпорядження керівниками Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнового управління водних ресурсів, облводгоспу, управління каналів.

5.2.3. При введенні першого ступеня готовності:

- уточнюється схема оповіщення експлуатаційного персоналу про виникнення або загрозу виникнення НС;
- уточнюються прогнози щодо водності;
- визначаються місця можливого виникнення аварійних ситуацій;
- проводиться попередній інструктаж особового складу аварійних бригад;
- перевіряється наявність аварійного запасу матеріалів, інвентаря, готовність механізмів та автотранспорту.

При введенні другого ступеня готовності:

- підсилюються оперативні-чергові служби;
- починається ведення спостережень за станом водних об'єктів (інтервали між спостереженнями встановлюються в залежності від інтенсивності наростання рівнів);
- уточнюються місця можливого виникнення аварійних ситуацій;
- проводиться інструктаж експлуатаційного персоналу, задіяного в роботі по запобіганню і реагуванню на НС.

При введенні третього ступеня готовності:

- встановлюється цілодобове чергування керівних працівників і спеціалістів;
- сили і засоби, необхідні для попередження можливих аварійних ситуацій, висуваються в місця їх вірогідного виникнення.

5.2.4. Про введення підвищеної готовності Рескомводгосп Автономної Республіки Крим, басейнові управління водних ресурсів, облводгоспи, управління каналів інформують Кризовий центр Держводгоспу, а також регіональні та місцеві комісії ЄДС запобігання і реагування на НС.

5.3. Восени перед льодоставом і весною перед повинню службою експлуатації здійснюються спеціальні обстеження гідротехнічних споруд.

5.3.1. Під час осінніх обстежень виявляються пошкодження споруд і вживаються заходи щодо їх усунення. Особлива увага при обстеженнях приділяється напірним спорудам (греблям, дамбам), кріпленням їхніх укосів, водоскидам, водозаборам, дренажним системам.

Виявлені деформації і пошкодження усуваються до льодоставу.

5.3.2. Під час весняних обстежень перевіряється стан усіх споруд з метою виявлення пошкоджень, деформацій, що сталися в зимовий період.

Обстеження проводяться в строки, що дозволяють усунути пошкодження і деформації споруд до початку льодоходу і повені.

5.4. Перед повинню в обов'язковому порядку виконуються роботи по сколюванню льоду в місцях його припаю до поверхні кріплень укосів у верхніх і нижніх б'єфах гребель, на відповідальних ділянках дамб, біля устоїв і шахт

водоскидів, башень водозаборів. Перед затворами влаштовуються майни. Від льоду та сміття особливо ретельно слід розчищати отвори водопропускних споруд.

5.5. З метою забезпечення безаварійного пропуску повені через споруди та запобігання можливих НС водогосподарськими експлуатаційними організаціями на басейновому, регіональному та місцевому рівнях на початку року (січень) розробляється план заходів по підготовці гідротехнічних споруд, водогосподарських систем, водосховищ до роботи у цей найбільш відповідальний період (може бути частиною Плану заходів щодо запобігання і реагування на НС, див. 4.3).

5.5.1. План підготовчих заходів коригується відповідно до прогнозів Укргідрометцентру і власних розрахунків щодо початку, тривалості, об'ємів стоку, витрат і рівнів води під час повені.

5.5.2. На підставі цих даних службою експлуатації розробляється прогноз гідрографа стоку і визначаються можливі максимальні витрати під час повені, що підлягають пропуску через споруди.

5.5.3. Для водосховищ, каскадів водосховищ, водогосподарських систем розробляються режими їх роботи в період повені.

5.6. Планом заходів також передбачається:

- систематичний огляд споруд;
- обстеження стану льодового покриву, вивчення його можливої шкідливої дії на споруди при підйомі рівнів води в річках, каналах, водоймах;
- завершення ремонту споруд, що працюють під час повені;
- випробування затворів, підйомних механізмів;
- забезпечення надійності електропостачання;
- очищення водопропускних трактів від усього, що може створювати додаткові підпори і перешкоджає пропуску повеневих вод при можливо мінімальних рівнях (підпірних споруд побудованих без проектів, сміття, заростей деревно-чагарникової рослинності, різного мотлоху тощо);
- винесення із зон можливого затоплення тимчасових споруд, запасів кормів, інших матеріальних цінностей;
- відновлення нормативних аварійних запасів будівельних матеріалів (камінь, щебінка, пісок, цемент, мішки, брезент, деревина, цвяхи тощо), інструментів та інвентаря (багри, ломы, лопати, пилки, сокири тощо), спецодягу, рятувальних засобів;
- підготовка будівельних механізмів, автотранспорту, плавзасобів;
- організація освітлення на потенційно небезпечних ділянках дамб та підсилення освітлення території споруд, а також підготовка засобів освітлення на випадок припинення електропостачання;
- завершення комплектації і навчання аварійних бригад робітників;
- організація оперативного зв'язку та інформування органів управління ФВС та координуючих органів ЄДС на НС.

5.7. Плани підготовчих робіт до пропуску повені розробляються і затверджуються у такому ж порядку як і плани заходів щодо запобігання і реагування на НС.

6. Підготовка гідротехнічних споруд

6.1. Надійна робота водогосподарських систем, захисних споруд, водосховищ, знаходиться в прямій залежності від технічного стану і надійності окремих гідротехнічних споруд.

6.2. З метою визначення технічного стану і своєчасного вжиття заходів щодо запобігання пошкодженням, гідротехнічні споруди підлягають щоденному контролю, періодичним (сезонним) профілактичним оглядам, контрольно-інспекторським та позачерговим (вибірковим) обстеженням.

6.3. Обстеження, огляди та щоденний контроль здійснюються у відповідності з цією Інструкцією, інструкцією з експлуатації конкретної споруди, НТД 33.23.01.016-77 “Тимчасова інструкція з експлуатації споруд на водосховищах”, Правилами технічної експлуатації захисно-регуляційних споруд, затвердженими наказом Держводгоспу України від 04.12.1991р. № 55, Положенням про проведення планово-попереджувальних ремонтів меліоративних систем і споруд, затвердженим наказом Держводгоспу України від 01.10.99 № 151 і зареєстрованим Мінюстом України 12 квітня 2000 року за № 225/4446.

6.4. У разі, коли даних обстежень, що виконані власними силами, недостатньо для прийняття обґрунтованих висновків щодо технічного стану, надійності і функціональної придатності споруд, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.05.1997 р. № 409 “Про забезпечення надійності й безпечної експлуатації будівель та споруд” до виконання обстежень залучаються спеціалізовані організації з проведення обстежень з метою забезпечення надійності й безпечної експлуатації споруд (додаток 10).

6.5. Щоденний контроль за спорудами здійснюється персоналом служби експлуатації і полягає в постійному спостереженні за дотриманням встановленого режиму, технічним станом споруд, їх частин і елементів, доступних зовнішньому огляду.

6.6. За своїм характером спостереження за гідроспорудами поділяються на візуальні та інструментальні.

Візуальні спостереження – періодичні огляди споруд з описом, зарисовками, фотознімками їх стану з використанням найпростіших інструментів.

Інструментальні спостереження – проведення планових і висотних зйомок споруд, аналіз показань контрольно-вимірювальної апаратури.

6.7. Огляди та обстеження споруд здійснюється спеціальними комісіями, що призначаються керівництвом служби експлуатації або облводгоспом чи басейновим управлінням водних ресурсів. У разі необхідності, до роботи в комісіях залучаються спеціалісти проектних та науково-дослідних організацій.

6.8. При періодичних профілактичних оглядах визначається технічний стан надводних і підводних частин споруд, наявність дефектів і несправностей, об'ємів необхідних ремонтних робіт та інших заходів, що забезпечують нормальну довговічну роботу споруд, аналізуються зміни, що сталися після попередніх оглядів.

Періодичні огляди споруд проводяться із застосуванням геодезичних інструментів та, у разі необхідності, за участю водолазів.

6.9. Контрольно-інспекторські обстеження здійснюються комісіями з метою ретельної і всебічної інструментальної перевірки технічного стану споруд, їх конструктивних елементів, визначення причин, що викликали порушення; перевірки якості ремонтних робіт, визначення об'ємів ремонтних робіт на наступний рік; забезпечення об'єкта необхідним інвентарем, інструментами, ремонтно-будівельними матеріалами; визначення стану готовності персоналу до виконання експлуатаційних робіт.

6.10. Позачергові обстеження у зв'язку з аварійними пошкодженнями техногенного та природного походження, що загрожують виникненню НС, здійснюються спеціальними комісіями у складі відповідальних працівників служби експлуатації, облводгоспу чи басейнового управління водних ресурсів. У разі необхідності до роботи в цих комісіях також залучаються представники проектних та науково-дослідних організацій.

Комісії визначають можливість подальшої експлуатації споруд, перелік першочергових робіт, які необхідно виконати негайно, а також тих, що вимагають включення до річного плану робіт. Результати позачергових обстежень оформляються актом.

6.11. Графіки проведення періодичних оглядів і контрольно-інспекторських обстежень затверджуються головним інженером служби експлуатації. Кількість оглядів і обстежень на рік встановлюється в залежності від конструкції споруд та умов їх експлуатації, але не менше одного контрольно-інспекторського обстеження перед пропуском льодоходу і повені та трьох періодичних оглядів. Огляди здійснюються після проходження повені, паводків, а також при прийманні споруд після поточного або капітального ремонту.

6.12. Гідромеханічне і вантажно-підйомне обладнання, трубопроводи насосних станцій, засоби зв'язку і автоматизації підлягають огляду щоквартально, а також при виявленні відхилень у їх роботі.

6.13. Дефекти, несправності і пошкодження, виявлені під час оглядів і обстежень, заносяться до журналу із зазначенням дати роботи комісії, прізвищ і посад осіб, що брали участь в роботі комісії, способів контролю за станом споруд, характеру пошкоджень, необхідних заходів щодо їх усунення тощо.

6.14. Акт комісії про виконане обстеження з описом і графічним зображенням виявлених дефектів і деформацій та іншими матеріалами розглядає головний інженер служби експлуатації і визначає необхідні заходи, спрямовані на забезпечення нормальної роботи споруд.

6.15. За результатами оглядів та обстежень експлуатаційною службою розробляється план попереджувальних ремонтів споруд. Розробка цього плану та ремонтні роботи здійснюються у відповідності з Положенням про проведення планово-переджувальних ремонтів меліоративних систем і споруд (див. 6.3).

6.16. Черговість виконання ремонтних робіт на гідротехнічних спорудах визначається з урахуванням групи за відповідальністю, до якої вони належать.

6.17. Пошкодження аварійного характеру ліквідовуються в першу чергу.

6.18. На підставі актів обстеження і результатів виконаних робіт до паспорта споруди вносяться записи про зміни, що відбулися на ній.

6.19. Склад спостережень, способи і терміни їх проведення визначаються календарними планами і виробничими інструкціями для кожної споруди у відповідності з проектом, класом капітальності і місцевими умовами.

До інструкції додається схема розташування і перелік усіх встановлених на спорудах контрольно-вимірювальних приладів з описом їх конструкції.

Виробнича інструкція затверджується головним інженером служби експлуатації.

6.19.1. У виробничій інструкції наводиться список необхідних посадових інструкцій з переліком посад, для яких знання цих інструкцій і складання перевірочних іспитів є обов'язковим.

6.20. Права, обов'язки і відповідальність кожного працівника служби експлуатації визначаються посадовою інструкцією.

6.20.1. В посадовій інструкції вказується перелік об'єктів спостережень закріплених за окремим спостерігачем, порядок обходу і огляду споруд, терміни і склад спостережень, способи їх проведення, порядок ведення технічної документації і подання рапортів, рекомендації щодо здійснення найпростіших заходів, спрямованих на усунення помічених дефектів.

6.20.2. Посадові інструкції розробляються по кожному робочому місцю і затверджуються головним інженером служби експлуатації.

7. Організація взаємодії постійних органів управління ФВС з органами ЄДС та функціональними підсистемами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади

7.1. З метою запобігання НС, своєчасного і ефективного реагування на можливі НС, на виконання наказу Держводгоспу України від 12.10.1999 р. № 139, Рескомводгоспом Автономної Республіки Крим, басейновими управліннями водних ресурсів, облводгоспами та управліннями каналів розробляються схеми взаємодії з комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій відповідних регіонів, а також з функціональними підсистемами інших міністерств і відомств.

7.2. Схемою взаємодії:

- визначаються органи управління, які діють у НС, а також склад і кількість сил і засобів реагування на НС;

- погоджується порядок спільних дій сил реагування на НС (основні завдання, місце, час і способи їх виконання);

- розв'язуються питання всебічного забезпечення спільних заходів, у тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами;

- встановлюється порядок організації управління спільними діями під час виконання завдань.

7.3. Залежно від обстановки, масштабів, характеру та можливого розвитку НС взаємодія організовується:

на регіональному рівні – між аналітично-диспетчерськими центрами Ресководгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів і відповідними регіональними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та НС;

на місцевому рівні – між аналітично-диспетчерськими центрами Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, облводгоспів, диспетчерськими службами експлуатаційних управлінь і відповідними районними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та НС.

7.4. Схема взаємодії погоджується усіма учасниками спільних дій і затверджується керівником регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та НС.

7.5. Взаємодія у подоланні НС організовується через відповідні органи управління функціональної відомчої системи.

7.6. Інформаційна взаємодія.

7.6.1. В межах ФВС діє функціональна підсистема Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій (УІАС НС).

7.6.2. До складу функціональної підсистеми УІАС НС входять постійні органи управління ФВС всіх рівнів (див. 1.6).

7.6.3. Аналітично-диспетчерські центри Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів через диспетчерські служби експлуатаційних управлінь та оперативні чергові служби водогосподарських об'єктів, а також інші можливості:

- збирають, нагромаджують та аналізують інформацію з питань НС;

- передають цю інформацію за встановленою формою та у визначені терміни до Кризового центру Держводгоспу.

7.6.4. Керівниками Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів із числа заступників керівника призначаються посадові особи, відповідальні за подання інформації до Кризового центру Держводгоспу.

Керівниками цих організацій призначаються і відповідальні посадові особи за подання інформації з експлуатаційних управлінь до аналітично-диспетчерських центрів.

Вказані обов'язки можуть покладатися як на начальників управлінь експлуатації, так і на їх заступників.

Відповідальна посадова особа за подання інформації на об'єкті призначається начальником експлуатаційного управління.

7.6.5. У відповідності з Регламентом взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади в межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій, затвердженим Директивою Начальника Цивільної оборони України, Прем'єр-міністра України від 20.10.99 № 28 – дск та наказом Держводгоспу України від 10.12.99 № 170 – дск аналітично-диспетчерськими центрами Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів до Кризового центру подається інформація з надзвичайних ситуацій, що наводяться в таблиці. У цій таблиці вказані також інші органи виконавчої влади, що нагромаджують і подають інформацію щодо цих НС на центральній та резервній вузли УІАС НС:

Найменування надзвичайних ситуацій	Органи виконавчої влади, що подають інформацію
<i>Надзвичайні ситуації техногенного характеру:</i>	
Аварії на каналізаційних системах з викидом забруднюючих речовин	Мінекоресурсів, Держбуд, МНС держадміністрації та органи самоврядування
Аварії на очисних спорудах	Держбуд, Мінекоресурсів, МНС, держадміністрації та органи самоврядування
Наявність у ґрунті, поверхневих та підземних водах, питній воді та атмосферному повітрі шкідливих речовин понад ГДК	Мінекоресурсів, МНС, МОЗ, Мінагропромполітики, СБУ, Держбуд, держадміністрації та органи самоврядування
Прорив гребель, дамб, шлюзів тощо з утворенням хвиль прориву та катастрофічних затоплень	МНС, Мінекоресурсів, Мінпаливенерго, СБУ, МОЗ, МВС, Мінтранс, держадміністрації та органи самоврядування
Аварійні спрацювання водосховищ у зв'язку із загрозою прориву гідропоруди	Мінекоресурсів, Мінпаливенерго, МВС, МНС, МОЗ, держадміністрації та органи самоврядування
Аварії на гідро- та теплоелектростанціях	Мінпаливенерго, Мінекоресурсів, МВС, МНС, СБУ, Міноборони, МОЗ, Мінагропромполітики, Мінпраці, держадміністрації та органи самоврядування
Аварії на теплових мережах (в системах гарячого водопостачання) у холодну	Держбуд, МНС, Мінпаливенерго, Міноборони, Мінагропромполітики, МВС, СБУ, Мінтранс, Мінпраці, держадміністрації

пору року	та органи самоврядування
Аварії в системах забезпечення питною водою	Держбуд, Мінекоресурсів, МНС, Мінпаливенерго, МОЗ, МВС, СБУ, Мінтранс, Мінпраці, держадміністрації та органи самоврядування
Отруєння людей у результаті споживання води	МОЗ, МВС, Мінагропромполітики, Держбуд, Мінекоресурсів, СБУ, МНС, держадміністрації та органи самоврядування
Аварії на нафтопроводах та продуктопроводах	Мінпаливенерго, Держбуд, Мінекоресурсів, МНС, МВС, СБУ, Мінагропромполітики, Міноборони, Мінпраці, МОЗ, держадміністрації та органи самоврядування
<i>Надзвичайні ситуації природного характеру:</i>	
Небезпечні гідрологічні явища (повені, паводки, селі)	Мінекоресурсів, Держбуд, МНС, МВС, МОЗ, Мінпаливенерго, СБУ, Мінтранс, Мінпраці, Держкомзв'язку, держадміністрації та органи самоврядування
Небезпечні геологічні процеси (землетруси, зсуви, підтоплення)	Держбуд, МНС, Мінекоресурсів, МВС, МОЗ, Мінпаливенерго, СБУ, Мінтранс, Мінпраці, Держкомзв'язку, держадміністрації та органи самоврядування
Небезпечні метеорологічні процеси (сильні вітри, включаючи шквали та смерчі, пилові бурі, град, сильні опади, налипання мокрого снігу, ожеледь, ожеледиця тощо)	Мінекоресурсів, Мінагропромполітики, Мінпаливенерго, МНС, МВС, держадміністрації та органи самоврядування

7.6.6. Інформація про НС або загрозу її виникнення водогосподарськими організаціями подається до Кризового центру Держводгоспу у такі терміни:

Рівень НС	Термін подачі інформації
Загальнодержавний	Негайно
Регіональний	Негайно
Місцевий	Негайно
Об'єктовий	Негайно

Примітка. У нічний час (22.00 – 6.00) допускається затримка подання інформації щодо НС місцевого та об'єктового рівня до 2 годин.

7.6.7. До повідомлення про НС в обов'язковому порядку вносяться такі дані:

- найменування НС;
- місце виникнення НС (область, район, населений пункт, об'єкт, його приналежність, відстань від обласного центру);
- час виникнення НС (дата, точний час);
- характеристика та масштаби НС (опис події, причини виникнення, кількість потерпілих, їх стан, збитки);
- вплив на роботу інших галузей;
- сили і засоби, що залучені до ліквідації НС;
- вжиті заходи щодо ліквідації НС;
- потреба в додаткових силах і засобах.

Повідомлення підписується керівником водогосподарської організації (Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнового управління водних ресурсів, облводгоспу, управління каналів).

7.6.8. Крім інформації про НС або загрозу їх виникнення Рескомводгоспом Автономної Республіки Крим, басейновими управліннями водних ресурсів, облводгоспами, управліннями каналів до Кризового центру Держводгоспу в письмовій формі подається інформація про водогосподарську обстановку на підвідомчих об'єктах:

- щотижня (середа, з 7 до 14 години);
- за підсумками місяця (до 5 числа наступного місяця).

7.6.8.1. В інформаціях про водогосподарську обстановку за тиждень та за місяць висвітлюються такі питання:

- гідрометеорологічна обстановка в регіоні (басейн, область);
- режим роботи водогосподарських систем, водосховищ, інших водних об'єктів, дані щодо подачі води водоспоживачам;
- стан водних об'єктів і гідротехнічних споруд (загальна характеристика);
- інформація про шкідливу дію вод.

Цей перелік не вичерпує складу інформації. В залежності від специфіки водних об'єктів та водогосподарських систем до складу інформації можуть включатися й інші дані.

7.6.8.2. Час подання щотижневих та щомісячних звітів підвідомчими організаціями місцевого та об'єктового рівня до АДЦ встановлюється керівниками Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів.

8. Документація, що ведеться водогосподарськими організаціями та постійними органами управління ФВС з питань запобігання та реагування на НС

8.1. Аналітично-диспетчерськими центрами Рескомводгоспу Автономної Республіки Крим, басейнових управлінь водних ресурсів, облводгоспів, управлінь каналів, диспетчерськими службами експлуатаційних управлінь та оперативно-черговими службами водогосподарських об'єктів ведуться

спеціальні журнали до яких в хронологічному порядку заноситься вся вхідна і вихідна інформація з питань запобігання і реагування на НС.

В чергових службах органів управління функціональної відомчої системи в обов'язковому порядку мають бути такі документи:

- інструкція черговому по АДЦ (диспетчерській службі, оперативно-черговій службі);

- план заходів щодо запобігання та реагування на НС та плани протипаводкових заходів (для АДЦ та диспетчерської служби);

- аварійні запаси матеріалів (кількість, умови складування і зберігання тощо);

- сили і засоби функціональної відомчої системи – аварійні бригади, автотранспорт, механізми тощо;

- рівень підготовки експлуатаційного персоналу, спеціалістів аналітично-диспетчерських центрів, диспетчерських та оперативно-чергових служб до дій у надзвичайних ситуаціях;

- системи оповіщення;

- організація чергування;

- здатність привести органи управління, сили та засоби у готовність до дій у НС у встановлені терміни.

9.3. За результатами перевірки складається акт, в якому дається оцінка водогосподарській організації (об'єкту) до дій в умовах надзвичайної ситуації або загрози її виникнення за такою шкалою:

- **готові до дій в умовах НС або загрози її виникнення;**

- **обмежено готові до дій в умовах НС або загрози її виникнення;**

- **не готові до дій в умовах НС або загрози її виникнення.**

В акті також даються пропозиції щодо усунення відмічених недоліків, встановлюються терміни їх усунення тощо. Акт затверджується керівником організації, що здійснювала перевірку.

**Схема
функціональної відомчої системи запобігання і реагування
на надзвичайні ситуації Держводгоспу України**

1. Загальнодержавний рівень

Державний комітет
України по водному
господарству

Кризовий центр
Державного комітету
України по водному
господарству

*2. Регіональний
рівень*

Басейнові
управління водних
ресурсів

Рескомводгосп
Автономної
Республіки Крим

Закарпатський,
Одеський
облводгоспи

Обласні виробничі
управління меліорації та
водного господарства

Управління каналів

3. Місцевий рівень

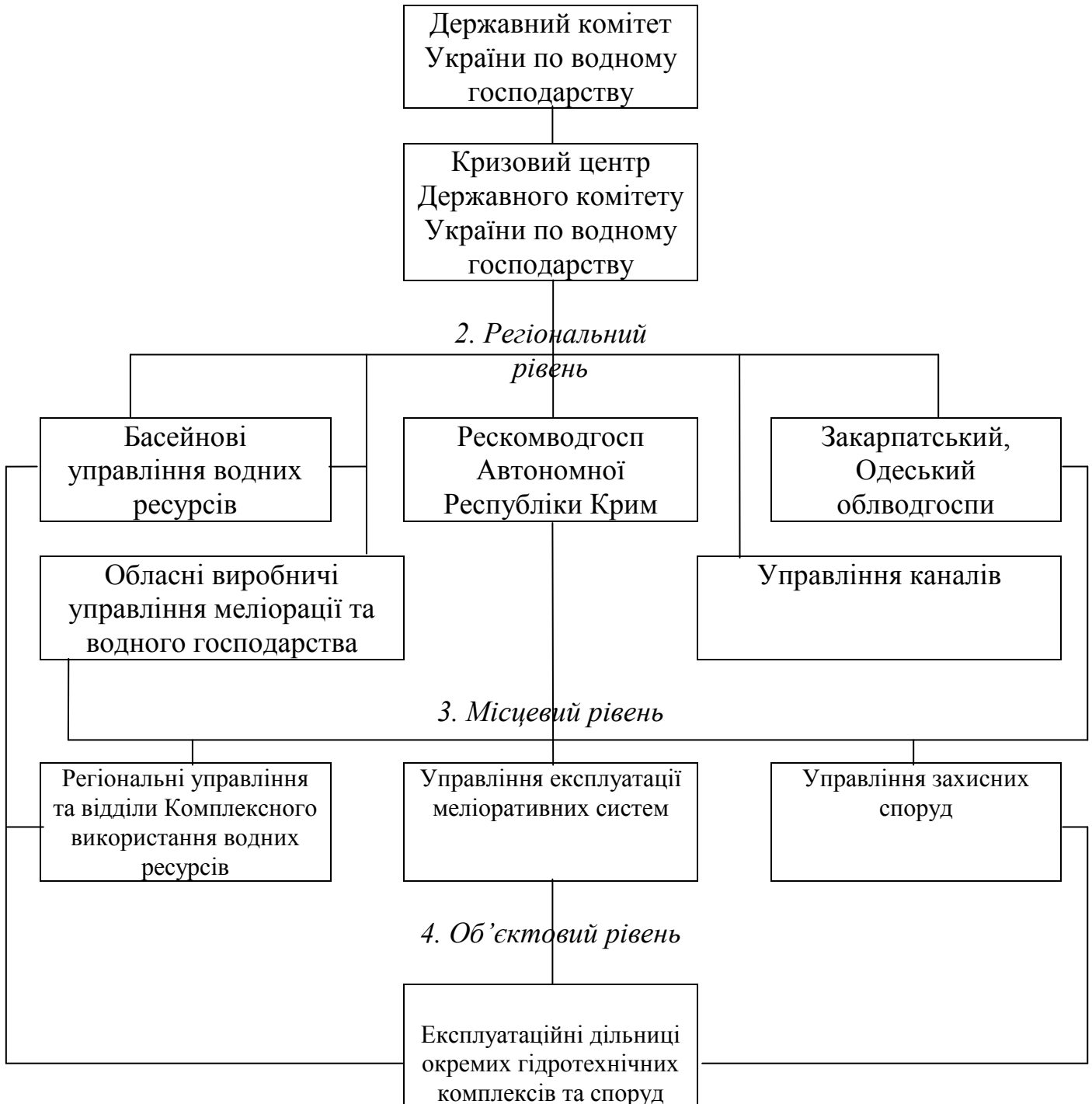
Регіональні управління
та відділи Комплексного
використання водних
ресурсів

Управління експлуатації
меліоративних систем

Управління захисних
споруд

4. Об'єктовий рівень

Експлуатаційні ділянки
окремих гідротехнічних
комплексів та споруд

**Класи
капітальності захисних гідротехнічних споруд
(відповідно до СНиП 2.06.01 - 86)**

Території, що захищаються	Максимальний розрахунковий напір, м, при класі захисної споруди			
	I	II	III	IV
1. Сельбищні. Щільність житлового фонду житлового району, м ² на 1 га: понад 2500 від 2100 до 2500 від 1800 до 2100 до 1800	* - - -	До 5 До 8 До 10 Понад 10	До 3 До 5 До 8 До 10	- До 2 До 5 До 8
2. Оздоровчо-рекреаційного і санітарно-захисного призначення	-	-	Понад 10	До 10
3. Промислові: промислові підприємства з річним об'ємом виробництва, млн.гривень: понад 500 від 100 до 500 до 100	* - -	До 5 До 8 Понад 8	До 3 До 5 До 8	- До 2 До 5
4. Пам'ятки культури і природи	-	До 3	-	-

* Якщо аварії на цих спорудах можуть спричинити катастрофічні наслідки, вони відносяться до I класу капітальності.

**Класи
капітальності гребель
(відповідно до СНиП 2.06.01 – 86)**

Греблі	Тип ґрунтів основи	Висота гребель, м, при їх класі			
		I	II	III	IV
1. З ґрунтових матеріалів	A	Понад 100	Від 70 до 100	Від 25 до 70	Менше 25
	B	Понад 75	Від 35 до 75	Від 15 до 35	Менше 15
	B	Понад 50	Від 25 до 50	Від 15 до 25	Менше 15
2. Бетонні та залізобетонні	A	Понад 100	Від 60 до 100	Від 25 до 60	Менше 25
	B	Понад 50	Від 25 до 50	Від 10 до 25	Менше 10
	B	Понад 25	Від 20 до 25	Від 10 до 20	Менше 10

Примітка. Ґрунти:

A – скельні;

B – піщані, крупно-уламкові та глинисті в твердому і напівтвердому стані;

B – глинисті, водонасичені, в пластичному стані.

**Класи
капітальності каналів комплексного призначення
(відповідно до СНиП 2.06.01 – 86)**

Канали	Клас капітальності
З сумарною річною вартістю продукції водоспоживачів:	
понад 1 млрд. гривень	I
від 500 млн. до 1 млрд. гривень	II
від 100 млн. до 500 млн. гривень	III
менше 100 млн. гривень	IV

**Класи
капітальності підпірних споруд водосховищ
меліоративного призначення
(відповідно до СНиП 2.06.01 - 86)**

Об'єм водосховища, млн.куб.м	Клас капітальності
Понад 1000	I
Від 200 до 1000	II
Від 50 до 200	III
50 і менше	IV

**Класи
капітальності гідротехнічних споруд меліоративних систем
(відповідно до ДБН В.2.4 – 1 - 99)**

Площа зрошення або осушення, тис. га	Клас капітальності гідротехнічних споруд
Понад 300	I
Від 100 до 300	II
Від 50 до 100	III
Від 50 і менше	IV

**Території,
що відносяться до категорії підтоплених
(відповідно до СНиП 2.06.15 - 85)**

Характер забудови	Рівні залягання ґрунтових вод, м
1. Території великих промислових зон і комплексів	Менше 15
2. Території міських промислових зон, комунально-складських зон, центри великих міст	Менше 5
3. Сельбищні території міст і сільських населених	Менше 2

пунктів	
4. Території спортивно-оздоровчих об'єктів та закладів обслуговування зон відпочинку	Менше 1
5. Території зон рекреаційного і захисного призначення (зелені насадження загального користування, парки, санітарно-захисні зони)	Менше 1
6. Землі сільськогосподарського призначення	Визначають у відповідності з ДБН В.2.4-1-99 та СніП II – 52 – 74

Додаток 8

**Оптимальні глибини залягання ґрунтових вод
(відповідно до ДБН В.2.4 – 1 – 99)**

Характер використання земель	Оптимальна глибина залягання ґрунтових вод, см		
	Період передпосівної обробки та збору врожаю	Перший місяць вегетації	У середньому за вегетацію
Польові, кормові, овочеві сівозміни	40 - 60	-	90 – 110
Пасовища	-	70 – 90	90 – 110
Сіножаті	-	40 - 60	60 – 80

Примітка. Менші значення оптимальної глибини залягання ґрунтових вод приймаються для піщаних та супіщаних ґрунтів, більші - для зв'язаних мінеральних ґрунтів та торфовищ.

Додаток 9

**Перелік
водогосподарських експлуатаційних організацій**

1. Рескомводгосп Автономної Республіки Крим з підвідомчими експлуатаційними управліннями.
2. Дніпровське, Дністровське, Південно-Бузьке, Сіверсько-Донецьке басейнові управління водних ресурсів та підвідомчі їм регіональні управління водних ресурсів.
3. Облводгоспи з підвідомчими їм управліннями меліоративних систем.

4. Управління каналів.

Додаток 10

**Перелік
спеціалізованих організацій, що виконують роботи з обстеження
споруд, будівель та інженерних мереж**

ВАТ “Київпроект”	252030, Київ – 30, вул. Б.Хмельницького, 16-22, т. (044) 224-05-20
Річтранспроект	252071, Київ – 71, вул. Нижній Вал, 51, т. (044) 417-32-05
УкрВОДГЕО	310013, м.Харків, вул. Шевченка, 6, т. (0572) 43-11-56, 43-02-82
Укрводпроект	252035, м.Київ – 35, вул. Урицького, 45, т. (044) 276-50-81
Укргідропроект	310000, м. Харків, пр. Леніна, 9, т. (0572) 40-94-43, 40-90-38

Додаток 11

Адреси, телефони та факси Управлінь з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи обласних, Київської та севастопольської міських державних адміністрацій

**Головне управління з питань надзвичайних ситуацій
та цивільного захисту населення Автономної Республіки Крим
(95053, м.Сімферополь-53, вул. Воровського, 20)**

Начальник	227-46-06
Черговий управління	227-37-57
Оперативний черговий	227-20-72

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення
від наслідків Чорнобильської катастрофи Вінницької ОДА**
(21050, м.Вінниця, вул. Воровського, 26)

Начальник	32-18-90
Черговий управління	35-12-04
Оперативний черговий	32-05-17, 32-49-82ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій Волинської ОДА
(43008, м.Луцьк-8, вул. Теремківська, 85а)

Начальник	5-51-15
Черговий управління	5-81-58
Оперативний черговий	5-54-85, 4-80-58ф

**Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту
населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Дніпропетровської ОДА**
(49069, м.Дніпропетровськ-69, вул. Героїв Сталінграда, 5а)

Начальник	93-50-57, 744-71-27ф
Черговий управління	93-49-54, 44-71-27ф
Оперативний черговий	45-02-22, 744-75-02ф

**Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Донецької ОДА**
(83015, м.Донецьк-1 5, вул. Любавина, 2)

Начальник	338-48-99, 92-81-02
Черговий управління	337-31-41
Оперативний черговий	337-32-42ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту
населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Житомирської ОДА**
(10014, м.Житомир-14, вул. Театральна, 17/20)

Начальник	37-24-54
Начальник відділу зв'язку	37-48-19

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту
населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Закарпатської ОДА**
(88000, м.Ужгород, вул. Волошина, 37)

Начальник	3-30-13,1-63-22ф
-----------	------------------

Черговий управління	1-55-97
Оперативний черговий	3-62-70, 1-34-20ф

Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Запорізької ОДА
(69035, м.Запоріжжя-35, пр.Леніна, 100а)

Начальник	62-70-83, 33-11-92ф
Черговий управління	33-13-74, 34-40-04ф
Оперативний черговий	62-81 –01, 33-43-24ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Івано-Франківської ОДА
(76000, м. Івано-Франківськ, вул. Дністровська, 30)

Начальник	2-40-04
Начальник відділу зв'язку	3-21-81
Оперативний черговий	2-27-27, 55-26-38ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Київської ОДА
(04094, м.Київ-94, вул. Вишгородська, 21)

Начальник	430-50-62, 226-31 -29
Оперативний черговий	226-34-75, 430-33-80ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Кіровоградської ОДА
(25006, м. Кіровоград-6, вул. Декабристів, 8/22)

Начальник	24-52-86
Черговий управління	24-52-49
Оперативний черговий	22-57-79, 22-54-21ф

Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Луганської ОДА
(91033, м.Луганськ-33, вул. 50-річчя УРСР, 63)

Начальник	54-04-10ф
Черговий управління	54-63-68
Оперативний черговий	54-20-59, 53-33-70, 53-22-24ф

Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Львівської ОДА
(79039, м.Львів-39, вул. Шевченка, 90)

Начальник	33-31-01, 75-72-91ф
Черговий управління	33-25-57
Оперативний черговий	72-78-41, 72-60-71ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Миколаївської ОДА
(54003, м. Миколаїв-3, вул. Луначарського, 2)

Начальник	24-60-47, 24-22-23
Оперативний черговий	47-50-03, 24-10-10ф

Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Одеської ОДА
(62026, м. Одеса-26, вул. Пушкіна, 14)

Начальник	25-23-41, 25-85-55
Черговий управління	22-42-78ф
Оперативний черговий	22-09-85, 732-75-44, 22-67-35ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Полтавської ОДА
(36024, м. Полтава-24, вул. Р.Люксембург, 14)

Начальник	50-04-24, 56-07-53, 56-23-93 ф
Оперативний черговий	27-48-45, 56-04-91, 27-31-94ф
Черговий управління	27-43-32, 27-53-17

Головне управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Рівненської ОДА
(33000, м.Рівне, вул. Грабник, 2)

Начальник	22-23-83, 22-31-96
Черговий управління	22-30-42
Оперативний черговий	22-22-84, 22-70-84ф

Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Сумської ОДА
(40030, м. Суми-30, вул. Шевченка, 9)

Начальник	22-13-22, 27-13-96ф
Черговий управління	22-31-01,
Оперативний черговий	22-11-89, 27-23-49ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Тернопільської ОДА
(46001, м. Тернопіль-1, вул. Сім'ї Барвинських, 50)**

Начальник	22-96-22
Оперативний черговий	22-10-05, 22-51-04ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Харківської ОДА
(61038, м. Харків-38, Салтівське шосе, 73)**

Начальник	26-20-91
Черговий управління	26-61-72ф
Оперативний черговий	47-85-10, 43-12-38

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Херсонської ОДА
(73000, м. Херсон, вул. Ушакова, 47)**

Начальник	42-01-98, 22-39-91, 42-01-95ф
Черговий управління	42-03-35, 42-08-46ф
Оперативний черговий	22-55-67, 42-01-95ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Хмельницької ОДА
(29021, м. Хмельницький-21, вул. Кам'янецька, 257/1)**

Начальник	26-57-23, 72-87-03, 76-51-19ф, 22-07-55ф
Черговий управління	72-87-03
Оперативний черговий	76-47-00, 76-51-19ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Черкаської ОДА
(18026, м. Черкаси-26, вул. 30 років Перемоги, 26)**

Начальник	65-42-97
Черговий управління	65-49-93
Оперативний черговий	45-02-66, 45-02-64ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Чернівецької ОДА
(58022, м. Чернівці-22, вул. Чапаєва, 37)**

Начальник	3-71-65
Черговий управління	3-42-91
Оперативний черговий	2-30-65, 55-39-38ф

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення Чернігівської ОДА
(14038, м. Чернігів-38, вул. Гетьмана Полуботка, 70)**

Начальник	3-23-57, 4-32-91ф
Черговий управління	3-16-58

**Головне управління з питань надзвичайних ситуацій Київської МДА
(04094, м.Київ-94, вул. Вишгородська, 21)**

Начальник	430-03-32, 430-86-26ф
Черговий управління	430-10-48
Оперативний черговий	430-50-10, 226-20-90, 430-81-31

**Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Севастопольської МДА
(99011, м.Севастополь-11, вул. В.Морська, 9)**

Начальник	54-05-96, 54-83-14ф
Оперативний черговий	54-20-98, 54-83-14ф

Основні документи, що регламентують діяльність щодо запобігання і реагування на НС

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 року № 1198 “Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 1999 року № 2303 “Про створення Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій”.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2000 року № 1313 “Про затвердження програми запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру”.

4. Регламент взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади в межах Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій (УІАС НС), затверджений Директивою Начальника Цивільної оборони України – Прем’єр-міністра України від 20 жовтня 1999 року № 28 дск.

5. Наказ МНС від 21 грудня 1998 року № 387 “Про затвердження типового положення про функціональну підсистему єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного походження”.

6. Наказ Держводгоспу України від 28 листопада 1997 року № 108 “Про створення відомчої системи Держводгоспу по запобіганню і реагуванню на аварії, катастрофи та надзвичайні ситуації”.

7. Положення про функціональну підсистему єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру Держводгоспу України, затверджене наказом Держводгоспу від 12 жовтня 1999 року № 139.

8. Наказ Держводгоспу України від 17 січня 2000 року № 14 “Про створення функціональної підсистеми Держводгоспу у складі Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій (УІАС НС)”.

9. Наказ Держводгоспу України від 19 вересня 2000 року № 134 “Про виконання Програми запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру”.

10. Наказ Держводгоспу України від 10 грудня 1999 року № 170 дск “Про впровадження Директиви Начальника Цивільної оборони України – Прем’єр-міністра України”.

Зміст

	стор.
1. Загальні положення.....	3
2. Класифікація гідротехнічних споруд, на які поширюється дія інструкції.....	5
3. Надзвичайні ситуації, що можуть спричинитися аваріями на гідротехнічних спорудах.....	8
4. Забезпечення надійної роботи водогосподарських систем, захисних споруд, водосховищ.....	8
5. Пропуск повені і паводків.....	10
6. Підготовка гідротехнічних споруд.....	13
7. Організація взаємодії постійних органів управління ФВС з органами ЄДС та функціональними підсистемами міністерств, інших центральних органів виконавчої влади.....	15
8. Документація, що ведеться водогосподарськими організаціями та постійними органами управління ФВС з питань запобігання та реагування на НС.....	19
9. Перевірка та оцінка готовності водогосподарських організацій щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації.....	20
Додатки.....	22
Додаток 1. Схема функціонування відомчої системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації Держводгоспу України.....	22
Додаток 2. Класи капітальності захисних гідротехнічних споруд (відповідно до СНиП 2.06.01 - 86).....	23
Додаток 3. Класи капітальності гребель (відповідно до СНиП 2.06.01 – 86).....	24
Додаток 4. Класи капітальності каналів комплексного призначення (відповідно до СНиП 2.06.01 – 86).....	24
Додаток 5. Класи капітальності підпірних споруд водосховищ меліоративного призначення (відповідно до СНиП 2.06.01 - 86).....	25
Додаток 6. Класи капітальності гідротехнічних споруд меліоративних систем (відповідно до ДБН В.2.4 – 1 - 99).....	25
Додаток 7. Території, що відносяться до категорії підтоплених (відповідно до СНиП 2.06.15 - 85).....	25
Додаток 8. Оптимальні глибини залягання ґрунтових вод (відповідно до ДБН В.2.4 – 1 – 99).....	26
Додаток 9. Перелік водогосподарських експлуатаційних організацій.....	26
Додаток 10. Перелік спеціалізованих організацій, що виконують роботи з обстеження споруд, будівель та інженерних мереж.....	27
Додаток 11. Адреси, телефони та факси Управлінь з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.....	27
Додаток 12. Основні документи, що регламентують діяльність щодо запобігання і реагування на НС.....	33